

СТАНОВИЩЕ

От Доц. Д-р Кирил Надков Яблански, д.м.
Ръководител Клиника по ревматология,
МБАЛ „Св. Панталеймон“ ООД – Плевен.

Член на Научното жури определено със заповед Р-109-249 от 30. 07. 2019 г., за защита на дисертационния труд по процедура за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ на Д-р Таня Кирилова Шивачева, докторант в самостоятелна форма на обучение, в докторска програма „Вътрешни болести“ на тема: *„Изследване на клиничната активност на ревматоидния артрит при болни провеждащи лечение с биологични средства“*.

Работата на д-р Шивачева е посветена на един от най-значимите проблеми на съвременната ревматология – ревматоидния артрит. Съществен мотив за проучването е, че невинаги съществува спрягане между клиничната, биохимична и имунологична активност на заболяването, което в значителна степен затруднява стандартизирането на методиките за глобална преценка на терапевтичния отговор. Понастоящем липсва еднозначен подход за оценяване на лечебната ефективност на биологичните базисни средства. Не е ясно доколко и как този тип терапия повлиява и коморбидността. Най-често прилаганите в ежедневната практика показатели за болестна активност не са достатъчно ефективни и обективни, особено при ранните форми на заболяването и при приложението на някои терапевтични молекули. Като цяло лечебната стратегия при всеки пациент (постигане на ремисия, ниска или минимална болестна активност и т.н.) трябва да бъде съобразявана и с коморбидността и рисковите фактори за нея. Освен това за българската популация на болни с ревматоиден артрит, провеждащи биологична терапия не е провеждана комплексна оценка на аспектите на болестния процес.

Проучването на д-р Т. Шивачева е проведено в Клиника по ревматология на МБАЛ „Св. Марина“ – гр. Варна и обхваща контингент от 195 болни. Дисертационната работа е написана в обем от 190 стандартни машинописни страници. Авторефератът е от 58 страници и е обективно отражение на материала, изложен в дисертацията. Представени са две публикации във връзка с разработвания проблем.

Литературният обзор е изчерпателен, критичен и задълбочен и обхваща 292 литературни източника – 2 на кирилица и 290 на латиница. Направени са съответните изводи и са изтъкнати нерешените въпроси.

Целта на дисертационният труд е ясно формулирана. Задачите са дефинирани точно и отговарят на поставената цел. Методологията на разработката е адекватно структурирана. Контингентът пациенти е непреднамерено подбран, което осигурява обективност на проучването, достоверност на заключенията и изводите и е достатъчен за статистическа обработка и направата на съответни изводи. Проследеният едногодишен период на медикаментозно лечение с биологични средства е напълно достатъчен за оценка на ефективността му.

Направена е подробна и динамична характеристика на пациентите с ревматоиден артрит, провеждащи биологична терапия. Оценени са традиционните рискови фактори, както и тези, произхождащи от ревматоидния артрит и отражението им върху активността и еволюцията на заболяването. Акцентът е върху сърдечно-съдовата патология, която е най-честа (61,54%) и същевременно с най-съществена значимост. Интерпретират се различни модели от съчетания на възпалителна активност (отчетена посредством DAS 28), демографски фактори, клинично-рентгенографска характеристика на ревматоидния артрит, лабораторни констелации и терапевтичен подход, за определяне на прогнозната вероятност от развитие на сърдечно-съдова патология. Оценена е количествено вероятността и възможността за повлияването ѝ при пациентите. Изследването и интерпретацията на клиничните, лабораторни и образни параметри е извършено като са спазени всички условия за получаване на достоверни резултати. Материалът е много добре онагледен с 33 таблици и 62 фигури, което илюстрира значимостта на използваните методики за проследяване и оценка активността на заболяването и връзката ѝ с провежданото лечение.

С определена практическа стойност е въвеждането на показатели, представящи осреднената болестна активност на ревматоидния артрит за конкретен времеви период, което дава по-ясна и изчерпателна характеристика на възпалителната активност и по-прецизно прогнозиране при болните. Определянето на осреднената едногодишна активност на артритата и връзката на показателя с вероятността за сърдечно-съдово ангажиране е проведено за първи път в българска популация и определено е принос с оригинален характер.

Предлага се алгоритъм, поставящ началото на персонализирания подход при терапевтичните комплекси на болните, което би подобрило качеството на живот, прогнозата и преживяемостта на пациентите.

Интерпретира се значението на показателя DAS28 за дефиниране на ремисия, ниска, умерена и висока болестна активност, както и се оценява взаимовръзката между показателя DAS, извършен по различни методики (СУЕ, СРР).

С голяма практично-приложна стойност е оптимизацията на терапевтичната концепция съчетаваща прилагането на биологичен

медикамент, добавянето на метотрексат и при възможност максимално намаляване или изключване на кортикостероидното лечение от терапевтичната схема и постигането на DAS28 <2,67, с което на практика се намалява риска от сърдечно-съдова патология с около 32%.

Дисертационният труд завършва с 6 основни извода, които обобщават резултатите от наблюденията. Очертани са 4 теоретични приноса и 3 с практико-приложен характер, коректно дефинирани, подчертаващи достойнствата на дисертационния труд. Представени са и ограниченията на проучването, очертаващи възможността за по-нататъшна разработка и допълване на тематиката.

В заключение може да се обобщи, че от д-р Таня Шивачева е извършен прецизен подбор на изследвания контингент болни, задълбочен и коректно проведен анализ на резултатите, както и съпоставянето им с тези от наличните до момента данни от световната литература. Представени са нови изследвания за българската популация, което заедно с оригиналната методология и с актуалността на проблема ми дават основание да дам висока оценка на дисертационния труд и предлагам на Уважаемите членове на Научното жури да гласуват за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ на д-р Таня Шивачева.

08.09.2019 г.
Гр. Плевен

С уважение:
Доц. Д-р К. Яблански, д.м.